

AF-120

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-315 : Hindi

EA : रचनात्मक लेखन और अनुवाद

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

1. भाव एवं विचार की रचनात्मक लेखन में रूपांतरण की प्रक्रिया समझाइए । 14
अथवा
‘जनभाषा और लोकप्रिय संस्कृति के औचित्यपूर्ण निर्वाह से रचना लोकभोग्य बनती है ।’ समझाइए ।
2. काव्य-लेखन में संवेदना, भाषा, छंद, लय, गति और तुक की भूमिका स्पष्ट कीजिए । 14
अथवा
कथालेखन में वस्तु, पात्र, परिवेश और विमर्श की भूमिका स्पष्ट कीजिए ।
3. टिप्पणी लिखिए : 14
(अ) अनुवाद का स्वरूप
अथवा
अनुवाद का महत्त्व
(आ) अनुवाद की समस्याएँ
अथवा
अच्छे अनुवादक के गुण
4. निम्नलिखित गुजराती एवं अंग्रेजी परिच्छेदों में से सिर्फ किसी एक का ही हिन्दी में अनुवाद कीजिए । 14
‘अमरतकाडीने पोताने पण अेना वगर पथारी सूनी सूनी लागती હતી. મનમાં થયું મારા ભેગી સૂવા ટેવાઈ ગયેલી એને ઊંઘ આવી હશે ? એ સાથે એની આંખો બાવરી બની પોતાને શોધતી હોય તેમ એમને દેખાયું. એમને ઈસ ઉપર કપાળ ફૂટ્યું - હું મા થઈને એને દવાખાને હડસેલીને આવતી રહી ? એમનાથી ડૂસકું ભરાઈ ગયું. બહારના ખંડમાં સૂતેલાં દીકરાને પણ ઊંઘ આવી ન હતી.’
‘He has barely attended school, but five scholars have based their PhD research on this writer and poet from western Odisha. Who received the Padma Shri from the President on Monday. Haldhar Nag the 66 years old poet in Koshi language remembers all the poems and 20 epics that he has penned.

अथवा

‘એ જ વખતે પાસેના ઓરડામાં ટેબલ પરથી ગ્લાસ ફસડાઈ જમીન પર પડ્યો તેના ચૂરેચૂરા થયા તેનો અવાજ પણ મેં સાંભળ્યો - પણ જાણે એની કાંઈ પરવાહ જ ન હોય તે રીતે અંદરની વ્યક્તિએ તો બારણું ઉઘાડી અમારી તરફ જોયા કર્યું, એની આંખોમાં નશો હતો. એ બરાબર ઊભો રહી સકતો એ નહોતો પણ એની નશાભરી આંખો મારા પાકીટ પરની નોટો પર ચોંટી રહી, એનો વિચાર મને આવ્યોને ચાલ્યો ય ગયો.’

Now Nag attends at least three to four programmes every day to recite his poems. “Said a close associate of the poet. Nag told TOI, “It’s great to see the huge interest of young people in poems in Kosli. Everyone is a poet, but only a few have the art of giving them shape.” Nag has never worn any footwear and always dons a white dhoti and a vest. “I feel free in this attire”, he said.

5. સૂચનાનુસાર કીજિય :

14

(અ) નિમ્નલિખિત કહાવતોં ઓર મુહાવરોં કે હિન્દી રૂપ લિખિય :

- (1) ખાલી ચણો વાગે ઘણો
- (2) તાગડ ધિન્ના કરવા
- (3) રાંડયા પછીનું ડહાપણ શા કામનું
- (4) દાઝયા ઉપર ડામ દેવો

(આ) યોગ્ય વિકલ્પ ચુનકર રિક્ત સ્થાનોં કી પૂર્તિ કીજિય :

- (1) નિબંધ લેખન મેં _____ કા મહત્ત્વ હૈ । (કલ્પના, બિમ્બ, વિચાર, પ્રતીક)
- (2) લોકપ્રિય સંસ્કૃતિ કા માનક રૂપ _____ હૈ । (ફિલ્મ સંગીત, શાસ્ત્રીય સંગીત, શાસ્ત્રીય નૃત્ય, ગીત)
- (3) યદિ ગદ્ય કવિયોં કી કસોટી હૈ, તો નિબંધ _____ કી કસોટી હૈ । (ઉપન્યાસ, નાટક, ગદ્ય, પદ્ય)
- (4) નાટ્ય લેખન કે લિય સર્વાધિક આવશ્યક હૈ _____ કા જ્ઞાન । (રંગમંચ, ભાષા, પરિવેશ, પ્રકાશ યોજના)
- (5) _____ વ્યંગ્ય લેખન કા મૂલાધાર હૈ । (ભાષાજ્ઞાન, વિચાર, સંગતિ, વિસંગતિ)

(ઇ) નિમ્ન વિધાન લિખકર સહી-ગલત કે નિશાન લગાઙ્ઙ :

- (1) મૂલનિષ્ઠતા અનુવાદ કા મુખ્ય ગુણ માના જાતા હૈ ।
- (2) જિસ ભાષા મેં અનુવાદ કિયા જાતા હૈ, ડસે સ્રોત ભાષા કહતે હૈં ।
- (3) કવિતા કા અનુવાદ કરના સબસે જટિલ કાર્ય હૈ ।
- (4) પત્રકારિતા કથાત્મક સાહિત્ય કા હી ંક પ્રકાર હૈ ।
- (5) વિજ્ઞાપન સંચારમાધ્યમોં કા પ્રાણ બન ગયા હૈ ।

Seat No. : _____

AF-120

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-315 : Hindi

EB-प्रादेशिक भाषा-साहित्य गुजराती

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- सूचना :** (1) प्रत्येक प्रश्न के दाहिनी ओर अंक हैं ।
(2) प्रत्येक नया प्रश्न नये पृष्ठ पर आरंभ करें ।
(3) वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर वाक्य में लिखिए ।

1. गुजराती भाषा के उद्भव और विकास पर प्रकाश डालिए । **14**

अथवा

गुजराती भाषा के प्रथम रचनाकार आद्य कवि नरसिंह महेता का विस्तृत परिचय दीजिए ।

2. गुजराती साहित्य के आधुनिक काल के उपविभाजन की युक्तियुक्त चर्चा कीजिए । **14**

अथवा

प्राचीन गुजराती साहित्य की प्रवृत्तियों का उद्घाटन कीजिए ।

3. आधुनिक गुजराती साहित्य में नर्मद के प्रदान की चर्चा कीजिए । **14**

अथवा

आधुनिक गुजराती साहित्य में रघुवीर चौधरी का स्थान स्पष्ट कीजिए .

4. संक्षेप में लिखिए : **14**

- (1) छंदोलय **अथवा** सुदामाचरित
(2) विदिशा **अथवा** आंधली गली

5. सूचनानुसार कीजिए : 14
- (क) निम्नलिखित विधान सही (✓) है या गलत (X) बताइए : 7
- (1) आचार्य केशव हर्षद ध्रुव ने गुजराती भाषा के विकास को तीन खंडों में विभाजित किया है ।
 - (2) मीराबाई का समय नरसिंह-पूर्व युग का है ।
 - (3) गुजराती कवि दयाराम ने ब्रजभाषा में सतसई रची थी ।
 - (4) गोवर्धनराम त्रिपाठी की जन्मभूमि सूरत को साक्षरनगरी कहा जाता है ।
 - (5) उमाशंकर जोशी ने 'संस्कृति' नामक पत्रिका निकाली थी ।
 - (6) 'सरस्वतीचंद्र' में पूर्व और पश्चिम की संस्कृति का समन्वय है ।
 - (7) 'निशीथ' उमाशंकर जोशी की रचना नहीं है ।
- (ख) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए : 7
- (1) भक्त कवि अखा व्यवसाय से _____ थे ।
(बुनकर, लोहार, सुनार)
 - (2) _____ ग्रंथ की शोभायात्रा साहित्य के इतिहास की विरल घटना है ।
(‘सिद्धहेम’, ‘संदेश रासक’, ‘रणमल छंद’)
 - (3) मीराबाई ने _____ में जीव गोस्वामी से भेंट की ।
(गोकुल, वृंदावन, मथुरा)
 - (4) गुजराती साहित्य में सुरेश जोशी _____ रचनाकार के रूप में जाने जाते हैं ।
(परंपरावादी, प्रगतिवादी, आधुनिकतावादी)
 - (5) पन्नालाल पटेल को _____ पर भारतीय ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला था ।
(मानवीनी भवाई, मळला जीव, पाळला बारणे)
 - (6) 'व्यथाना वीतक' _____ विमर्श की उत्तम कृति है ।
(दलित, वनवासी, स्त्री)
 - (7) 'ऊहापोह' पत्रिका के संपादक _____ थे ।
(दलपतराम, झवेरचंद मेघाणी, सुरेश जोशी)